

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2012. gada 24. augustā

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

186. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: A.Kronbergs, J.Asaris, D.Baltiņa, J.Dambis, G.Princis, I.Staša – Šaršūne, V.Valgums

Konsultanti:

A.Kušķis – Rīgas domes pilsētas attīstības departaments

U.Bratuškins – Rīgas Tehniskā universitāte

R.Bula – Rīgas pilsētas arhitekta birojs

J.Dripe – Kultūras ministrija

Projektu pārstāvji:

I.Purmale – Rīgas dome.

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: K.Kukaine

Sēdi atklāj: 10.00

1.

Padomes 186. sēdes darba kārtība (Pielikums nr. 1.)

Padomes locekļiem nav iebildumu par sēdes darba kārtību.

2.

Padomes 187. sēde

Padome nolemj 187. sēdi sasaukt 29.augustā plkst. 14.00.

3.

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakcija

iesniedzējs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

A.Kušķis informē, ka turpinās iepazīstināt ar Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma grozījumiem, apskatot Daugavas kreisā krasta attīstības risinājumus un ūdeņu un krastmalu izmantošanu.

Daugavas kreisā krasta attīstība.

I.Staša-Šaršūne ziņo: 2006.gadā, apstiprinot teritorijas plānojumu, tas nestājās spēkā attiecībā uz Ķīpsalu ar nosacījumu, ka tiks izstrādāta Daugavas kreisa krasta silueta attīstības koncepcija. Šobrīd izstrādātās koncepcijas atziņas ir iekļautas plānojuma grozījumu 1.redakcijā. Tas ir redzējums par plānojuma struktūru, ēku augstumiem, kas respektē RVC kultūrvēsturiskās vērtības, īpaši Vecrīgas siluetu. Bija doti uzdevumi izvērtēt ēku augstumu, skatu punktus, jaunbūvju ietekmi uz infrastruktūru, akcentu vietas, kur pieļaujama paaugstināta apbūve. Pozitīvi novērtēta veiktā vizuālas ietekmes analīzes metode. Tika veikta fotofiksācija no 621 skatu punkta, izstrādāts 3D digitālais modelis, studēta pasaules prakse. Atbildot uz iebildēm par koncepciju, tika veikti pētījumi. Koncepcijas gala versijā ir mainīti un precizēti publiskās ārtelpas risinājumi. Plānojuma izstrādē ievēroti pieci galvenie principi:

A. Telpiskā veidola un vizuālā tēla skaidrība

B. Integrācija pilsētas struktūrā

C. Publiskās ārtelpas un zaļā tīkla izveide

- D. Tīras un zaļas vides veicināšana
- E. Daudzveidīgas un funkcionālas vides radīšana

Veikta apbūves augstuma regulācija: gar krastmalu zemāka apbūve, atkāpjoties no krastmalas – augstāka, nepārsniedzot *Saules akmens* augstumu. Attiecībā uz sabiedrisko transportu: ir paredzēts jauns savienojums D virzienā - jauna tramvaja līnija, kas savienos jauno Rīgas centru Torņkalnā, universitātes, ka arī jauno darījumu centru Ķīpsalas D daļā. Risināta arī K. Valdemāra ielas pacelšana pie Vanšu tilta. Attiecībā uz publisko struktūru un zaļo tīklu - salīdzinot ar spēkā esošo Ķīpsalas detālplānojumu, ir risinātas jaunas apstādījumu teritorijas. Teritorijas attīstība plānota pa kārtām caur detālplānojumiem. RVC aizsardzības zonā iepriekš nebija iestrādāta prasība par arhitektūras ideju konkursu rīkošanu, grozījumos šāda prasība ir iekļauta. Kopumā plānojuma piedāvājums maz atšķiras no šobrīd spēkā esošā Ķīpsalas detālplānojuma, ir skaidrāki noteikumi un prasības attīstībai.

J.Dambis: ir vērojama būtiska un pozitīva atšķirība starp koncepcijas 1.redakciju un šobrīd grozījumos iekļautajiem risinājumiem.

D.Baltiņa norāda, ka koncepcija atspoguļo arī **risinājumus ārpus RVC aizsardzības zonas.**

I.Staša-Šaršūne skaidro: šī koncepcija ir plašāka nekā RVC plānojums. Sabiedriskai apspriešanai izklīti materiāli, kas ietver arī teritoriju aiz Zunda kanāla, bet tie tiks vērtēti lielā Rīgas plāna izstrādes gaitā. Daži risinājumi jau ir spēkā esošā attīstības plānojumā, izņemot zaļo, retināto apbūvi pie Dzegužkalna, kurai šobrīd tiek izstrādāts detālplānojums. Bet šiem risinājumiem nav konstatējama ietekme uz Daugavas kreisā krasta siluetu. Koncepcijā varētu būt atšķirības detaļās, bet lielām pretrunām nevajadzētu būt.

G.Princis norāda, ka atšķirības skaidri jāparada un jākomunicē sabiedrībai.

J.Dambis vērš uzmanību uz risinājumiem **pie Balasta dambja un ūdens teritorijā pie CD dambja.**

A.Kušķis: pie Vanšu tilta bija norādīta applūstoša teritorija, kas pēc Aizsargjoslu likuma jāparedz kā zaļā zona. Metodika applūstošo teritoriju noteikšanai ir mainījusies, applūšanas draudi šajā teritorijā šobrīd ir mazāki. Tomēr 1.redakcijā esam saglabājuši plānoto izmantošanu kā zaļo teritoriju - krastmalu apstādījumus, bet ir piebildi, ka pieļaujamas būves, kas tieši saistītas ar akvatorijas izmantošanu. Ir iespēja veidot nelielu ostiņu, noteikumos aprakstīts arī attīstības scenārijs.

J.Dambis atgādina par iepriekš izteikto pilsētas vēlmi šeit veidot kruīza kuģu termināli.

I.Staša-Šaršūne skaidro, ka paredzēta piestātne, arī kruīza kuģiem. Tas nav tas pats, kas terminālis. Plānā nav definēts, kādi infrastruktūras objekti vajadzīgi piestātnē attiecībā uz lielajiem kuģiem. Lai veidotu termināli, vajadzīgs arī ietekmes uz vidi novērtējums.

J.Dambis pauž bažas par tehnisku būvju attīstības iespēju ievērojamos gabarītos, kas apdraudētu vidi. Ķīpsala ir nepiemērota vieta kuģu uzpildīšanai vai konteineru izkraušanai. Ir jābūt noteikumiem par virszemes būvēm - to augstums, raksturs u.c.

D.Baltiņa iesaka reglamentēt, kāda veida piestātne drīkst atrasties pie Vanšu tilta. Attīstība šajā vietā skar svarīgākās skatu perspektīvas uz Vecrīgu un Ķīpsalu.

I.Staša-Šaršūne piekrīt, ka varētu skaidrāk norādīt, kas nedrīkst šajā teritorijā atrasties. Piestātne var tikt izbūvēta, bet ne kruīza kuģiem.

A.Kušķis papildina, ka šajā vietā arhitektūras ideju konkursa procedūra ir obligāta: tā ir definēta kā viesu jahtu osta un atrodas ūdens ainavu aizsardzības teritorijā, lai aizsargātu RVC siluetu. Atbilstoši noteikumiem, stacionāras būves šeit nevar parādīties. Būves nedrīkstēs projicēties virs Vanšu tilta plātnes. Rīgas Brīvosta ir akcentējusi situāciju, ka brīvostas kontrolē nav piestātnes Daugavas labajā krastā – gan esošais terminālis, gan plānojumā kā iespēja piedāvātais kruīza kuģu terminālis Andrejsalā ir privātas teritorijas. Brīvosta izteikusi vēlmi šo teritoriju Daugavas kreisajā krastā rezervēt kruīza kuģu piestātnei.

J.Dambis uzsver, ka minētajā teritorijā nedrīkst parādīties ne apjomīgas būves, ne lieli, ar cieto segumu klāti laukumi. J.Dambis ierosina ierakstīt noteikumus, ka pietauvošanās iespēja kuģiem var būt, bet videi neraksturīgas un neiederīgas būves nav pieļaujamas.

U.Bratuškins norāda, ka kuģu piestātne bez lielām infrastruktūras būvēm nefunkcionē. Vai attiecībā uz šo vietu ir paredzēti ar plānojumu regulējami mēri, kas atļautu vai aizliegtu dažāda rakstura būvju parādīšanos?

A.Kušķis citē saistošo noteikumu projekta 564.punktu „Prasības piestātnēm”.

G.Princis piekrīt, ka minētā teritorija ir būtiska RVC. Saredz divus procesus: mainīt ostas robežu, lai viss *stūris* pie Vanšu tilta nonāktu ostas teritorijā, bet tad stāsies spēkā cits tiesiskais regulējums. Otrs - plānojumā precizēt trīs pozīcijas: aizsargājamās vērtības šajā vietā, publiskās intereses (pieeja ūdenim, prasības infrastruktūrai utt.) un to, kāda procedūra jāievēro, lai izvērtētu attīstības priekšlikumus. Rosinu plānojumā precīzāk definēt risinājumus.

A.Kronbergs: ja vēlamies Ķīpsalu aizsargāt, ir jāpieāvā alternatīva kruīza kuģu piebraukšanai pilsētas centram.

J.Dripe: kruīza kuģu satiksmes attīstītājiem interesē Daugavas labais krasts, ātra piekļuve pilsētas centram. Kreisajā krastā rodas transporta problēmas, ir nepieciešami infrastruktūras ieguldījumi.

J.Dambis: šis jautājums pilsētai ir jārisina dialogā ar zemes īpašniekiem.

I.Purmale: pilsēta var izteikt iniciatīvu Andrejsalas daļu iekļaut Rīgas brīvostas robežās, bet tad šajā teritorijā jārēķinās ar ostas programmām. Tas ir vienīgais veids, ka pilsētai kontrolēt funkcijas maiņu, jo teritorijas plānojums ir saistošs arī brīvostai. Šodienas situācijā varam runāt par Eksportostu kā interesantu kuģu terminālim, bet tā ir tālāk no centra, līdz ar to jārisina būtu arī transporta jautājumi.

G.Princis aicina šo jautājumu izskatīt Padome.

R.Bula norāda, ka viena no publiskās ārtelpas problemātiskām vietām joprojām ir **gājēja kustība saiknē starp abiem Daugavas krastiem** – Akmens tilts. Vai Grozījumos paredzēti pasākumi šīs kustības kvalitātes [komforta līmeņa] uzlabošanai?

A.Kušķis informē, ka perspektīvā Akmens tilts ir paredzēts tikai sabiedriskajam transportam un gājējiem. Gājēju kustības jautājumi zināmā mērā risināti Strēlnieku laukuma detālpļānojumā.

U.Bratuškins: vai plānojumā ir grafiski savietoti **zaļumi ar transporta satiksmi un gājējiem**? Piemēram, gar Zunda kanālu pa vienu un to pašu trasi iezīmēti zaļumi, tramvaja līnija un iela. Vai ir izceltas dažādas prioritātes?

I.Staša-Šaršūne skaidro, ka Daugavas kreisā krasta koncepcija ietver kartes, kur ir savietotas transporta trases un zaļumi, bet ne gājēju ceļi un velosatikme. Bet ir doti krastmalas šķērsprofili, kur atspoguļotas prioritātes. Noteikumus var iestrādāt ieteikumu veidā, ka maģistrālēm jābūt atdalītām no gājēju ietvēm.

U.Bratuškins norada uz saistošo noteikumu 3.11.punktu par **pilsētībūvniecisku akcentu veidošanu**. Iesaka pārdomāt formulējumus, citādi atsevišķos gadījumos tiek izslēgtas jebkādas radošas akcentu veidošanas iespējas.

G.Princis iesaka izstrādāt „ceļa karti” attīstītājiem, kurā būtu aprakstīts būvniecības process objektiem ar augstumu virs 16 stāviem.

Ūdeņu un krastmalu izmantošana

A.Kušķis informē par galvenajām sadaļām plānojumā ūdens teritoriju izmantošanai: ieviesti jauni termini, tostarp jaunas izmantošanas - peldmāja un mājlaiva. Svarīgi, ka peldošās būves nav stacionāras. Krastmalu izmaiņas ūdens virzienā nav iespējamas, izmaiņas ir iespējamas tikai zemes virzienā. Princips, kas ievērots visā plānojumā

saistībā ar krastmalu izmantošanu, ir tāds, ka publiski pieejamā josla gar ūdeni ir nepārtraukta visa Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā, izņemot ostas teritoriju. Tā kā atsevišķās vietās krastmalas „pārsedzas” ar ielu sarkanajām līnijām, tika izstrādāti šķērsprofili. Ir izstrādāti četri krastmalu risinājuma tipi, izņēmums ir Balasta dambis un Klīversala ar īpašiem krastmalas stiprinājumiem. Plānojumā iestrādātas piecas laivu un jahtu ostu teritorijas, kā arī kompleksas ūdens telpu attīstības teritorijas – Ķīpsalā un Vecrīga pie Akmens tilta. Pie tirgus plānotas ūdens transporta pietātnes. Teritorijās U2 projekti vienmēr būs nepieciešami arhitektūras ideju konkursi, jahtu un ostu teritorijām, arī pietātnēm – jāizstrādā detālplānojumi. Ķīpsalā pie savrupmājām pietātne līdz 4 laivām var tikt izveidota bez detālplānojuma. Peldmāju teritorija norādīta Zunda kanāla posmā. Pilsētas kanālam plānojumā iezīmēts attīstības scenārijs.

J.Dripe norāda, ka **Zunda kanāla A daļā Daugavgrīvas ielā** šobrīdējie darbi neseko plānojuma grozījumos izstrādātajiem šķērsprofiliem un aicina saistošo noteikumu grozījumos atrunāt, kā jaunie noteikumi ietekmē reālo situāciju.

I.Staša-Šaršūne iesaka noteikumus papildināt ar procedūrām, kas nodrošinātu, ka, izstrādājot ceļu projektus, būtu jāprasa RDPAD un Pilsētas arhitekta biroja viedoklis.

G.Princis: plānojumā nepieciešams iestrādāt noteikumus, ka idejas tiek īstenotas kompleksi.

J.Dripe izsakās par **U2-1 teritoriju pie Akmens tilta**. Nesaredz pamatojums teritorijas definējumam, kādēļ tā iesniedzas tik tālu ūdens teritorijā. Nav atrisināta piekļuve. Šajā vietā būtu nepieciešams starptautisks ideju konkurss. Risinājumiem jābūt ar ļoti smalku artikulāciju, jo rada Vecrīgai mainīgu priekšplānu. Mulsina vienas teritorijas lielais laukums, kam 5 procenti var tikt apbūvēti, kā arī izbrīna būvju augstuma parametri - 8 m, kas nav maz būvei uz ūdens.

D.Baltiņa par U2-1 teritoriju pie Akmens tilta: vai ir pamatojums šīs teritorijas attīstībai attiecībā pret RVC tādām vērtībām, kā siluets? Vai pilsētai ir skaidrs, ko tā grib šeit redzēt? Rodas pretruna, ja plānota ir viesu laivu pietātne, tātad nepieciešami arī piekļuves elementi un autostāvvietas.

A.Kušķis: apbūvi U2-1 teritorijās nevar veidot augstāku par 2 stāviem jeb 8 m no ūdens līmeņa. Var attīstīt kaut ko interesantu, neaizsedzot skatu, bet padarot ainavu interesantāku. Bagātināt ūdens izmantošanas iespēju.

I.Purmale: pamatojums 8 m augstumam vērtēts no cilvēka acu skatiena, lai skatos nebūtu tikai jumti, bet būtu arī fasāde. Vecrīgas siluetu tas neaizsedz.

G.Princis: var plānot divu stāvu būves ar jumtu, kam var tikt vēl veidotas jumtu terases, tātad faktiski būvēm būs trīs līmeņi.

R.Bula norāda, ka iepriekšējā plānā paredzētā vieta ūdens būvēm pie Anglikāņu baznīcas telpiski bija piemērotāka.

*A.Kronbergs lūdz D.Baltiņu pārņemt sēdes vadību un atstāj sēdi. J.Dripe atstāj sēdi.
Sēdes vadību pārņem D. Baltiņa.*

J.Dambis: Teritorijā no Dzelzceļa tilta līdz Vanšu tiltam nevajadzētu būt peldošām būvēm, jo tā ir visnozīmīgākā teritorija Vecrīgas panorāmas uztverei un vajadzīga kuģošanai, tajā būtu jāizvieto tikai pietātnes un būves, kas laivu un mazizmēra kuģu kustību apkalpo. Tā ir unikāla iespēja piebraukt pie Vecrīgas, bet, izvietojot būvju rindu, šo vērtību zaudējam, skats izmainās. Ņemot vērā, ka RVC siluets un panorāma ir ieguvusi Eiropas mantojuma zīmi, grozījumos plānotā funkcija šajā zonā ir diskutējama. Divstāvu būves ir pārāk augstas šajā teritorijā. Būtu pieļaujamas mazas, vienkāršas būves, kas apkalpo jahtas. Piekrītu, ka arī peldvietu būtu iespējams izvietot. Tik plaša peldošo būvju zona radīs problēmas kuģošanai.

U.Bratuškins: noteiktie 5 % apbūvējamās teritorijas var radīt arī blīvas apbūves precedenus. Zonas trapeces forma vedina domāt, ka paredzēta attīstība arī Daugavas vidū. Uzskatu, ka izvēlēts neveiksmīgs apzīmējums.

D.Baltiņa iesaka nelietot nekādu apzīmējumu, izmantošanu atrisināt ar normatīviem.

G.Princis norāda, ka plānojumā jāprecizē, ka atļautā izmantošana attiecas tikai uz *zilajām* teritorijām.

J.Dambis norāda uz ilgo plānojuma grozījumu pieņemšanas procesu. Lai veicinātu situācijas sakārtošanu, tām sadaļām, par kurām panākta vienošanās, būtu jāstājas spēkā, par pārējo var turpināt diskutēt. Turpmākajā plānošanas procesā RVC un tā aizsardzības zonas plānojumā vēl daudz kas jāuzlabo.

Padome vienojas formulēt viedokļus līdz septembra nogalei, kad pašvaldībā būs apkopoti sabiedriskās apspriešanas rezultāti un saņemti institūciju atzinumi. Nākošā sēdē varētu tikt formulēts lēmums, kas ietvertu Padomes rekomendācijas.

Sēdi slēdz 13.00

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J. Asaris

D.Baltiņa

J.Dambis

G.Princis

J. Zilgalvis

I.Staša – Šaršūne

I.Tapiņa

Protokolēja: K.Kukaine